ARKUSZ II – MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
39.	a) C – Łeba b) D – Zakopane	0-2	Za każda prawidłową odpowiedź .... 1 pkt
40.	a) kolejno: 1. lato 2. zima 3. jesień 4. przedwiośnie 5. przedzimie 6. wiosna b) 1, 3, 6	0-2	a) Za poprawne przyporządkowanie wszystkich pór roku ..... 1 pkt b) Za poprawne podanie numerów pór roku 1pkt
41.	Kolejno, np.: - podmorskie trzęsienia ziemi – tsunami, - przyciąganie Księżyca i Słońca – pływy, - stałe wiatry – prądy morskie lub falowanie, - różnice ciśnienia atmosferycznego nad akwenem – sejsze.	0-3	Za prawidłowo utworzone: 2 ciągi przyczynowo-skutkowe .....1pkt 3 ciągi przyczynowo-skutkowe .....2pkt 4 ciągi przyczynowo-skutkowe 3pkt
42.	Kolejno, np.: a) przy dużej wilgotności powietrza i temperaturze poniżej 0^0C, b) gołoledź lub oblodzenie, c) zamarzanie kropli deszczu spadających na chłodne podłoże o temperaturze poniżej 0^0C, d) kolizje drogowe będące następstwem śliskiej nawierzchni itp.	0-4	Za odpowiedź na każdy podpunkt uwzględniającą wskazane elementy ..... po 1 pkt
43.	A – deszczowy monsunowy B – śnieżno-deszczowy Przyczyny, np.: A – wysokie opady związane z monsunem letnim napływającym znad oceanu B – wiosenne roztopy i duże opady w miesiącach letnich i jesiennych	0-3	Za podanie właściwego typu ustroju dla obu wykresów ..... 1 pkt Za podanie przyczyny dla ustroju A ..... 1 pkt Za podanie przyczyny dla ustroju B .....1 pkt
44.	A – prądy wstępujące – cyrkulacja	0-4	Za podanie przyczyny dla każdego ze wskazanych obszarów ..... 1 pkt

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	międzyzwrotnikowa – konwekcja termiczna, dynamiczna, ewentualnie cyrkulacja monsunowa, wpływ ciepłego prądu morskiego, B – prądy zstępujące (temperatura powietrza wzrasta a nasycenie parą wodną maleje), C – bariera górska, cyrkulacja monsunowa, D – niska temperatura powietrza, mała wilgotność bezwzględna.		
45.	Kolejno: 1. węgiel kamienny, 2. w wyniku ewaporacji (parowania) wody morskiej, 3. skały węglanowe (wapień, margle).	0-3	Za każdy prawidłowo wypełniony wiersz po .....1 pkt
46.	a) A – barchan B – paraboliczna b) np.: A. W barchanach powstających w środowisku suchym, najwolniej przesuwany jest środek wydmy z uwagi na dużą ilość piasku. B. Wydmy paraboliczne powstają w środowisku bardziej wilgotnym i przesuwanie się ramion wydmy powstrzymywane jest przez większą wilgotność piasku i wkraczającą na nie roślinność, wiatr szybciej przemieszcza suchy piasek w środkowej części wydmy.	0-3	a) Za prawidłowe podpisanie obu typów wydm .....1 pkt b) Za wyjaśnienie przyczyny dla każdego typu wydmy ..... po 1 pkt
47.	a) Kolejno: A. fiordowe,	0-3	a) Za podpisanie poprawnie: 2 –3 typów wybrzeży ..... 1 pkt

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	B. dalmatyńskie (kanałowe), C. riasowe, D. mierzejowo–zalewowe, (wyrównywane), b) powstaje wskutek zatopienia górskich dolin polodowcowych.		wszystkich typów wybrzeży ..... 2 pkt b) Za opis genezy ..... 1 pkt
48.	Kolejno: - *lodowiec górski – erozja* – cyrk lodowcowy, - wody fluwioglacjalne – erozja wzdłuż czoła lądolodu– *pradolina,* - *wody fluwioglacjalne – akumulacja* – sandr, - *lodowiec górski – erozja* – dolina U – kształtna, - lądolód – akumulacja przed czołem lądolodu – *wał moreny czołowej.*	0-5	Za poprawnie wypełniony każdy wiersz ..... po 1 pkt
49.	a) poziomy w kolejności od góry: - próchniczny (humusowy), - poziom wmywania (iluwialny) b) Typ – bielicowa, Strefa klimatyczna - umiarkowana	0-4	a) Za podanie nazwy 1 poziomu gleby ..... 1 pkt 2 poziomów gleby .....2 pkt b) Za podanie nazwy typu gleby .....1 pkt strefy klimatycznej .....1 pkt
50.	a) kosodrzewina (kosówka), b) regiel górny lub lasy świerkowe, c) łąki górskie (połoniny, hale).	0-2	Za dwa uzupełnienia .....1 pkt Za wszystkie uzupełnienia 2pkt
51.	Np. a) 3216 x 1,3 = 4180,8 ~ 4181 osób b) 3216 x 0,5 = 1608 osób c) 4181 – 1608 = 2573 osoby Liczba mieszkańców zwiększyła się o 2573 osoby	0-3	Za poprawny zapis i wynik obliczeń w każdym podpunkcie ..... po 1 pkt *(maksymalnie 3 pkt)* *Uwzględnić różnicę wyniku o 1 osobę wynikającą z zaokrąglenia wartości,*

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	lub 2572 osoby Obliczenie w punkcie c) może mieć postać 1,3 + (– 0,5) = 0,8 3216 x 0,8 = 2572.		*dopuszcza się inny sposób obliczenia..*
52.	a) białą i czarną lub (europeidalną i negroidalną) b) białą i żółtą c) białą i czarną	0-2	Za poprawne uzupełnienie dwóch podpunktów ..... 1 pkt Za poprawne uzupełnienie wszystkich podpunktów .....2 pkt
53.	Np.: 1) **Amazonia** np.: w miejsce wycinanych lasów powstają użytki rolne, drogi, osiedla, tereny przemysłowe. 2) **Wschodnie wybrzeże USA** np.: - użytki rolne zamieniane są na infrastrukturę techniczną, - w miejsce użytków rolnych powstają obszary zurbanizowane. 3) **Okolice Bełchatowa** np.: – użytki rolne i lasy zostały zniszczone na skutek eksploatacji węgla brunatnego, ich miejsce zajęły hałdy, wyrobiska i obszary rekultywowane, tereny sportowe.	0-3	Za podanie jednej zamiany dla danego obszaru ..... 1 pkt
54.	a) Na rysunku powinna być uwzględniona tendencja wzrostu imigracji i spadku emigracji (rysunek powinien pokazywać zmniejszenie salda). b) Argumenty **związane z emigracją**, np.: – zanikanie emigracji z przyczyn politycznych	0-4	a) Za poprawne uzupełnienie wykresu .....1 pkt b) Za każdy argument .....1 pkt (maksymalnie 3 pkt)

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	– trudności na rynku pracy w UE zmniejszają emigrację ekonomiczną – ograniczenie wynikające z bariery językowej – tworzenie nowych miejsc pracy w Polsce przez inwestorów zagranicznych **związane z imigracją**, np.: – wzrost atrakcyjności Polski jako kraju imigracyjnego – powroty byłych emigrantów do Polski po uzyskaniu wieku emerytalnego – tańsza siła robocza w Polsce zachęca inwestorów (w tym pochodzenia polskiego) do inwestowania i osiedlania się w Polsce		
55.	Kolejno: a) M lub C b) P	0-2	Za każde przyporządkowanie ..... 1 pkt
56.	Np.: - niski przyrost naturalny, który nie jest równoważony napływem ludności, - narastająca atrakcyjność stref podmiejskich, - poprawa warunków materialnych rodzin powoduje ucieczkę od uciążliwości życia w mieście (zanieczyszczenie, hałas, trudności komunikacyjne), - w miastach powyżej 200 tys. ale nie przekraczających 400 tys. mieszkańców duży udział schyłkowego przemysłu w gospodarce miasta np. Katowice.	0-2	Za podanie jednej przyczyny ..... 1 pkt Za podanie dwóch przyczyn .....2 pkt
57.	a) restrukturyzacja przemysłu	0-4	a) Za poprawne wyjaśnienie każdego

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	to daleko idące zmiany w wielkości i rozmieszczeniu przedsiębiorstw oraz przebudowa struktury gałęziowej, czemu towarzyszy unowocześnianie procesów technologicznych. **reprywatyzacja**. np.: - zwrócenie prywatnym właścicielom mienia przejętego przez państwo, ogólny proces powrotu do własności prywatnej. b) Konsekwencje restrukturyzacji: **pozytywne**, np.: - tworzenie nowych miejsc pracy, - wzrost konkurencyjności przemysłu, - tworzenie innowacyjnych przedsiębiorstw pobudzających rozwój regionalny (np. montownia samochodów w Gliwicach), - upowszechnianie nowoczesnych technik, technologii produkcji i metod zarządzania, - wzrost poziomu wiedzy i kwalifikacji pracowników, - poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez likwidację uciążliwych zakładów oraz upowszechnianie proekologicznych technologii produkcji. **negatywne**, np.: - przejściowy wzrost bezrobocia, - likwidacja miejsc pracy w skali przekraczającej		z pojęć .....po 1 pkt. Za podanie dwóch pozytywnych konsekwencji .....1 pkt. Za podanie dwóch negatywnych konsekwencji .....1 pkt. lub Za podanie jednej pozytywnej i jednej negatywnej konsekwencji .....1 pkt

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	ich tworzenie, - niedobór funduszy na naprawę szkód górniczych, - niewystarczająca modernizacja infrastruktury miejskiej,		
58.	Np.: a) Przyczyną wzrostu produkcji energii elektrycznej jest: rozwój przemysłu, rozwój usług, postęp cywilizacyjny (wzrost zapotrzebowania na energię w gospodarstwach domowych i gospodarce komunalnej), rozwój możliwości technicznych wytwarzania energii itp. b) Produkcja energii elektrycznej na jednego mieszkańca jest lepszym wskaźnikiem rozwoju gospodarczego państw, ponieważ jest niezależna od udziału państwa w gospodarce świata oraz ulega powiększeniu w miarę rozwoju gospodarki, stosownie do wzrostu popytu na energię elektryczną. np.: Japonia, w której rozwój gospodarki spowodował wzrost produkcji energii elektrycznej na osobę mimo jednoczesnego spadku energochłonności tworzenia PKB.	0-4	a) Za podanie w wyjaśnieniu jednej przyczyny ..... 1 pkt Za podanie w wyjaśnieniu więcej przyczyn ..... 2 pkt b) Za wskazanie właściwego miernika ..... 1 pkt Za podanie uzasadnienia ..... 1 pkt
59.	Np. - szybki dostęp do informacji, - globalizacja i z nią związane tworzenie przedsiębiorstw globalnych, - zwiększenie szybkości przesyłania informacji i dostępu do wiedzy - wsparcie zarządzania przedsiębiorstwami,	0-2	Za podanie dwóch zmian ..... 1 pkt Za podanie trzech zmian ..... 2 pkt

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	- umożliwia tworzenie „przedsiębiorstw wirtualnych”, - lepsze warunki do inwestowania, - wpływ na codzienne życie (zakupy przez Internet, opłata rachunków, obsługa kont bankowych), - zmiana stylu życia (ograniczenie ruchu fizycznego, alienacja), - tworzenie miejsc pracy w domach (wykonywanie prac zleconych, projektowych, telepraca), - upowszechnianie się nowych wzorców kulturowych.		
60.	Np. a) najuboższe kraje Afryki, Azji, Ameryki Płd. o niskim poziomie gospodarczym lub: Afryka - Etiopia, Somalia. Azja – Indie. Ameryka Płd.- Kolumbia, Ekwador, Peru. b) przyczyny: - eksplozja demograficzna powoduje zmniejszanie się powierzchni użytków rolnych na 1 mieszkańca, co powoduje nadmierną eksploatację gleby i spadek jej produktywności, - eksplozja demograficzna powoduje spadek produktu krajowego brutto na osobę, co zwalnia postęp w rolnictwie, - niestabilność polityczna i wewnętrzne konflikty	0-2	a) Za wskazanie dwóch regionów lub krajów ..... 1 pkt b) Za wyjaśnienie przyczyny ..... 1 pkt

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	utrudniają prowadzenie planowej polityki w rolnictwie, - mała jest skuteczność organizacji międzynarodowych zajmujących się problemem likwidacji głodu.		
61.	a) - rośnie udział produkcji zwierzęcej w produkcji rolniczej ogółem, - maleje udział produkcji roślinnej w produkcji rolniczej ogółem, - rośnie towarowość rolnictwa, - zmniejsza się udział rolnictwa w tworzeniu PKB. b) np. - zmniejsza się udział rolnictwa w tworzeniu PKB w związku z szybciej rosnącymi cenami towarów przemysłowych i usług, - towarowość rolnictwa wzrasta wraz z uzyskaniem nadwyżki w produkcji żywności (rośnie wydajność, rozwija się specjalizacja, podnosi się poziom kultury rolnej).	0-4	a) Za podanie dwóch zmian .....1 pkt Za podanie trzech, czterech zmian ... 2 pkt b) Za podanie przyczyn dotyczących: udziału w tworzeniu PKB ..... 1 pkt towarowości .....1 pkt
62.	a) Japonia + 99,6 Polska - 17,2 b) dla Niemiec dodatni a dla Turcji ujemny, niekorzystny dla Turcji, wartość importu Turcji jest około 10 razy mniejsza niż w Niemczech a wartość eksportu około 20 razy mniejsza.	0-3	a) Za obliczenie bilansu dla obydwu krajów ..... 1 pkt b) Za porównanie bilansu .....1 pkt Za ocenę z uzasadnieniem .....1 pkt

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	Uzasadnienie: np. - Niemcy uzyskują korzyści z powodu wzrostu sprzedaży poza granicami kraju, masowość produkcji obniża jej koszty, przez co wzrasta konkurencyjność wytwarzanych towarów, - Turcja ma wartość importu wyższą niż eksportu, co nie jest korzystne dla rozwoju jej gospodarki i może powodować brak środków finansowych na rozwój gospodarczy.		
63.	**Wzrost inwestycji zagranicznych**: skutki pozytywne, np.: - wprowadzenie obcego kapitału, - przepływ nowoczesnych technologii, - wzrost liczby miejsc pracy, - zwiększenie efektywności gospodarowania, - wzrost liczby wysoko wykwalifikowanej kadry zarządzającej. skutki negatywne, np.: - ograniczenie lub utrata przez państwo „suwerenności ekonomicznej”, - wypieranie z rynku mniejszych zakładów, - wykupywanie zakładów z zamiarem eliminowania konkurencji, działania monopolistyczne. **Konsumpcyjny styl życia:**	0-4	Za podanie dwóch skutków .....1 pkt (obojętnie w której kolumnie lub wierszu)

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	skutki pozytywne, np.: - więcej wolnego czasu, - powszechna dostępność dóbr, skutki negatywne, np.: - patologie społeczne, - problemy z nadwagą.		
64.	a) np.: 1. Polacy żyją krócej niż ludność w krajach wysoko rozwiniętych ale dłużej o około 5 do 8 lat niż w krajach słabo rozwiniętych, 2. mężczyźni żyją średnio o 8 lat krócej niż kobiety; b) np.: im wyższy poziom gospodarczy kraju tym dłuższa średnia długość życia, c) np.: profilaktyka zdrowotna, mniejsze tempo życia, preferowanie zdrowego stylu życia, poprawa stanu opieki zdrowotnej,	0-5	a) Za napisanie jednego wniosku ..... 1 pkt Za napisanie dwóch wniosków .....2 pkt b) Za sformułowanie prawidłowości .... 1 pkt c) Za podanie jednej propozycji działań .....1 pkt Za podanie dwóch propozycji działań .....2 pkt
65.	A, B, D, E	0-2	Za wskazanie: dwóch, trzech działań ..... 1 pkt czterech działań .....2 pkt
66.	Białowieski Park Narodowy. Np.: najlepiej zachowany fragment puszczy o charakterze pierwotnym, najlepiej zachowany obszar starej puszczy w której żyją m.in. żubry, największy obszar lasu pierwotnego na Niżu Europejskim	0-2	Za poprawnie podaną nazwę parku ..... 1 pkt Za poprawnie podaną przyczynę ..... 1 pkt

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
67.	a) negatywne skutki: dla środowiska przyrodniczego: np.: - zakłócenie migracji ryb, - zalanie gleb, - wysychanie rzek, - zmiany wielkości przepływów wód, - powstanie sztucznego jeziora. dla gospodarki człowieka: – zatopienie cennych zabytków kultury, – zatopienie osiedli ludzkich, – przesiedlenie ludności, – zniszczenie użytków rolnych. b) np.: - zmiany ekosystemów, - zmiany mikroklimatu, - naruszenie górotworu co może spowodować ruchy masowe, - utrata miejsc pracy, - zmiana sieci osadniczej.	0-3	Za podanie dwóch skutków: a) przyrodniczych ..... 1 pkt gospodarczych ..... 1 pkt lub Za podanie jednego skutku przyrodniczego i jednego gospodarczego .....1 pkt. b) Za podanie negatywnego skutku innego niż wymieniony w artykule .....1 pkt
68.	A, B, D, E	1	Za wybranie trzech z podanych działań..... 1 pkt
69.	Np.: - we wnętrzu Australii, w strefie występowania suchych i ciepłych pasatów wiejących od dynamicznych wyżów okołozwrotnikowych utrudniona jest konwekcja do wysokości, w której powstają chmury opadowe, - zimny prąd powoduje ochłodzenie owietrza na wybrzeżu i utrudnienie w powstawaniu prądów konwekcyjnych i chmur opadowych.	0-2	Za wyjaśnienie wpływu każdego czynnika ..... po 1 pkt

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
70.	a) np.: - powodzie opadowe najczęściej występują w dolinach większych rzek, - najwięcej powodzi spowodowanych nawalnymi deszczami występuje w dorzeczu górnej Wisły i Odry, - powodzie roztopowe występują, np. w Kotlinie Sandomierskiej b) - powodzie roztopowe spowodowane są szybkim topnieniem śniegu, zatorami lodowymi, trudnością wsiąkania przy zamarzniętym podłożu, występują w miesiącach zimowych, wiosennych (listopad-kwiecień) - powodzie opadowe spowodowane długotrwałymi opadami najczęściej występują od kwietnia do listopada, - powodzie spowodowane *nawalnymi deszczami* są wynikiem dużej ilości opadów występujących w krótkim czasie, najczęściej w okresie letnich burz (maj-październik; maksimum lipiec i sierpień).	0-4	a) Za podanie po jednym przykładzie obszaru dla dwóch typów powodzi ..... 1 pkt Za podanie po jednym przykładzie obszaru dla trzech typów powodzi ..... 2 pkt b) Za wyjaśnienie przyczyny trzech typów powodzi .....1 pkt Za podanie okresu ich występowania .....1 pkt
71.	Bełchatowski np.: - górnictwo odkrywkowe węgla brunatnego, elektrownia. Tarnobrzeski - górnictwo siarki, zakłady siarkowe. Legnicko–Głogowski	0-4	Za podanie jednej przyczyny dla każdego obszaru ..... po 1 pkt

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryteria zaliczenia
	np.: - górnictwo i hutnictwo miedzi. Krakowski np.: - hutnictwo żelaza i stali, - emisja zanieczyszczeń pochodzących z lokalnych kotłowni, - przenoszone przez wiatry zachodnie z GOP-u		

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl